

Bruxelles, den 13.11.2013
COM(2013) 785 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DEN
EUROPÆISKE CENTRALBANK, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG
SOCIALE UDVALG, REGIONSUDVALGET OG DEN EUROPÆISKE
INVESTERINGSBANK**

**ET INDRE MARKED FOR VÆKST OG JOBSKABELSE: EN ANALYSE AF DE
OPNÅEDE FREMSKRIDT OG DE RESTERENDE HINDRINGER I
MEDLEMSSTATERNE**

- Bidrag til den årlige vækstundersøgelse 2014 -

INDLEDNING

Den finansielle og økonomiske krise har vist, at der er behov for dybtgående strukturelle reformer i Europa. Som reaktion herpå har Kommissionen indført et ambitiøst program med henblik på at få det indre marked til at fungere bedre. Akten for det indre marked I og II indeholder et sæt lovgivningsforslag og andre foranstaltninger, som skal sætte gang i vækst og beskæftigelse i Europa. Kommissionen har også for nylig fremsat forslag med henblik på yderligere at gennemføre det digitale indre marked. En hurtig vedtagelse af alle resterende forslag er nødvendig for effektivt at udnytte mulighederne i det indre marked fuldt ud og tilpasse det indre marked til det 21. århundrede.

For at det indre marked kan fungere godt, er det dog ikke tilstrækkeligt at reformere EU's lovgivningsramme. For at borgerne, forbrugerne og virksomhederne reelt kan udnytte fordelene ved det indre marked, skal reglerne fungere i praksis. Der er behov for dynamiske og sammenhængende foranstaltninger for at sikre, at markederne fungerer godt, og at de resterende hindringer fjernes.

Fem år efter at krisen begyndte, er der nu tegn på bedring. Mange medlemsstater har taget skridt til at gennemtvinge reformer og skabe bedre markedsvilkår til trods for kortsigtede tendenser til at beskytte de nationale markeder.

Formålet med denne rapport er inden for rammerne af Europa 2020-strategien at se nærmere på, hvordan det indre marked fungerer i de forskellige medlemsstater. I rapporten gøres der status over, hvor der er gjort fremskridt siden krisens begyndelse, og det søges kortlagt, hvor der fortsat er flaskehalse, ligesom der fastlægges et sæt politiske prioriteringer på grundlag heraf. Rapporten bidrager således til de overordnede prioriteringer i Kommissionens årlige vækstundersøgelse for 2014 og til den yderligere fastlæggelse af landespecifikke henstillinger inden for rammerne af det europæiske semester.

Ligesom sidste års udgave fokuseres der i denne rapport på nøgleområder, hvor der er størst vækstpotentiale: tjenesteydelser, netværk og digital økonomi. Tjenesteydelsessektorerne vokser hurtigt og skaber mest beskæftigelse. Selv om der er sket fremskridt, skal der tages yderligere skridt til at udnytte tjenesteydelsessektorens fulde potentiale. Da tjenesteydelsessektorerne er stærkt indbyrdes forbundet med andre sektorer i økonomien, navnlig fremstillingssektoren, skal der sideløbende hermed gøres en indsats for yderligere at forbedre funktionen af det indre marked for industriprodukter. Selv om det indre marked for varer er en succes, skal EU således sikre, at dets lovgivningsramme fortsat tjener sit formål i en globaliseret verden, hvor innovation er nøgleordet, og hvor produkterne udvikler sig hurtigt. Med henblik herpå vil Kommissionen fremlægge en gennemgang af det indre marked for industriprodukter inden årets udgang.

I dette års rapport ses der også på, hvordan den finansielle sektor fungerer, da bedre adgang til finansiering og bedre integration af de finansielle markeder er afgørende for genoprettelsen af tilliden og finansieringen af realøkonomien.

Netværk er ryggraden i økonomien. E-kommunikation, energi og transportaktiviteter tegner sig for 8,9 % af værditilvæksten og 6,1 % af beskæftigelsen i EU27 og har fortsat stigende

betydning¹. De yder også et vigtigt bidrag til andre sektorer i økonomien. Den digitale sektor er også en vigtig drivkraft for produktivitet, kreativitet og innovation. I en række store økonomier (G8-landene, Sydkorea og Sverige) har internetøkonomien² skabt ca. 21 % af væksten i BNP i perioden 2006-2011³.

Del I i denne rapport indeholder en analyse af ovennævnte nøglesektorer og fastlægger en række politiske prioriteter. Del II indeholder mere horisontale konklusioner vedrørende det indre markeds funktion på grundlag af en analyse af værdikæderne inden for og uden for EU.

DEL I – SITUATIONEN MED HENSYN TIL DET INDRE MARKED PÅ NØGLEOMRÅDER MED STØRST VÆKSTPOTENTIALE

2.1. Gennemførelse og håndhævelse – samlet overblik

- I meddelelsen om bedre forvaltning af det indre marked fra juni 2012⁴ blev der bebudet et sæt foranstaltninger med henblik på at gøre hurtige fremskridt på nøgleområder med vækstpotentiale. Der blev først og fremmest opfordret til at indføre en "**nultolerancestrategi**": Medlemsstaterne skulle gennemføre og anvende den EU-lovgivning, der er anført i bilaget til meddelelsen, hurtigt og korrekt med henblik på at reducere såvel gennemførelsesefterslæbet som overensstemmelseefterslæbet til 0 %.
- Halvandet år senere er der opnået nogle gode resultater (se bilaget). For de lovbestemmelser, der er anført i bilaget til meddelelsen, og som vedrører finansielle tjenesteydelser, det digitale indre marked og transportområdet, er **målet om et gennemførelsesefterslæb på 0 %** overholdt. Energisektoren befinder sig imidlertid i den anden ende af spektret. Selvom en række medlemsstater har forbedret deres resultater, er der fortsat mange, der ikke overholder deres gennemførelsesfrister, og fire medlemsstater har endog undladt at gennemføre tre af de fire relevante direktiver.
- I meddelelsen blev der også opfordret til en strengere fremgangsmåde og håndhævelse på nøgleområder. Hvis der er tegn på, at vigtige lovbestemmelser er overtrådt, bør **traktatbrudsprocedurer** ikke vare længere end 18 måneder i gennemsnit, og fuldstændig efterlevelse af Domstolens domme bør ikke tage mere end 12 måneder. På flere områder er der truffet foranstaltninger til strengt at retsforfølge mulige overtrædelser af EU-retten, og resultaterne af denne strategi er klart synlige, f.eks. i tjenesteydelsessektoren (se nedenfor). Når dette er sagt, er den gennemsnitlige varighed af traktatbrudsprocedurer fortsat 29,4 måneder, og nogle traktatbrudsprocedurer varer længere end 50 eller endog 84

¹ European Commission Occasional Papers 129 "Market Functioning in Network Industries – Electronic Communications, Energy and Transport" (Markedets funktion inden for netværksindustrier – Elektronisk kommunikation, energi og transport), februar 2013.

² Samtlige de aktiviteter, der er knyttet til etableringen og udnyttelsen af netværk, som giver adgang til internettet, samt de tjenester, der udbydes på internettet (telekommunikation over IP, fremstilling og vedligeholdelse af webrelateret IT-udstyr, webrelateret IT-service, alle internetunderstøttede aktiviteter, fra e-handel til onlinereklamer).

³ "Internet matters, the net's sweeping impact on growth, jobs, and prosperity" (Internettets betydning – nettets enorme indvirkning på vækst, jobskabelse og velstand), McKinsey Global Institute, maj 2011, der omfatter en gennemgang af disse lande samt Brasilien, Kina og Indien.

⁴ Europa-Kommissionens meddelelse om bedre forvaltning af det indre marked, COM(2012) 259 final, juni 2012.

måneder. Situationen er meget bedre på energiområdet (15 måneder) og transportområdet (15,4 måneder).

2.2. Markederne for tjenesteydelser

Markedsresultater og hindringer for EU-integration

Mange medlemsstater gennemfører reformer i tjenesteydelsessektorerne for at få dem til at fungere bedre. I løbet af de sidste år har dette navnlig været tilfældet i PT, ES, IT, GR og PL og i mindre grad i SI og CZ. Der er blevet tilskyndet til disse reformer i de landespecifikke henstillinger eller programmer, som er blevet aftalt med de respektive regeringer. Der er dog behov for reformer i flere medlemsstater, herunder AT, BE, DE og FR, der også modtog tjenesteydelsesrelaterede landespecifikke henstillinger.

Et andet incitament til at gennemføre reformer er affødt af Kommissionens **nultolerancestrategi med hensyn til at sikre fuld overholdelse af servicedirektivet**. I løbet af det sidste år har 13 medlemsstater påbegyndt yderligere reformer som reaktion på EU Pilot- eller traktatbrudsprocedurer, som Kommissionen har iværksat. Disse vedrører primært restriktioner for kommerciel kommunikation, bopælskrav eller godkendelsens territoriale begrænsning.

Kvikskrancer er blevet videreudviklet i mange medlemsstater som led i deres videre bestræbelser på at tilbyde omfattende e-forvaltningstjenester til virksomheder (i afsnittet om "digitale markeder" nedenfor behandles spørgsmål vedrørende e-forvaltning mere indgående). For at virksomhederne kan trives, har de behov for pålidelige og lettilgængelige oplysninger om lovgivningsmæssige krav, og de har behov for en mulighed for at gennemføre de relevante administrative procedurer via internettet. Det er formålet med kvikskrancerne og det charter om kvikskrancer, der blev vedtaget for nylig. Nogle kvikskrancer udgør allerede en del af integrerede e-forvaltningsstrukturer (EE, ES, DK, NL, UK, SE og LU). Andre lande har gjort fremskridt i løbet af det sidste år (BG, EL og FR). Kvikskrancerne i BE, DE, LV, PL og RO kræver dog særlig opmærksomhed, navnlig med hensyn til onlinegennemførelse af procedurer.

Det indre marked har ikke desto mindre fortsat et stort potentiale til at sætte gang i udviklingen af tjenesteydelsessektoren. De tendenser, der er beskrevet i sidste års rapport, og som viste, at integrationen for tjenesteydelsers vedkommende var betydeligt mindre end for markedet for varer, er stadig gældende. Handelsintegrationen i det indre marked for varer udgør ca. 22 %, mens niveauet for tjenesteydelser ligger på ca. 5 %⁵. Tilsvarende vurderer forbrugerne resultaterne af det indre marked for tjenesteydelser langt mindre positivt end resultatet af det indre marked for varer⁶.

En mere ambitiøs tilgang til gennemførelsen af servicedirektivet kunne skabe fordele for vækst og jobskabelse i EU. De foranstaltninger, som medlemsstaterne har truffet med det formål at gennemføre servicedirektivet, vil øge BNP med ca. 0,8 % i løbet af 5-10 år. En mere

⁵ Handelsintegration beregnes som gennemsnittet af import og eksport af varer og tjenesteydelser divideret med BNP.

⁶ Se "Consumer Market Monitoring Survey 2013" (undersøgelse af forbrugermarkederne), der blev bestilt af DG SANCO, og som skal indgå i den kommende 10. resultattavle for forbrugermarkederne, http://ec.europa.eu/consumers/consumer_research/consumer_market_monitoring_survey_en.htm

ambitiøs gennemførelse af servicedirektivet alene kunne øge BNP med yderligere 0,6 %-2,6 %⁷.

Samtidig har den seneste peer review-evaluering om gennemførelsen af servicedirektivet bekræftet den tidligere vurdering⁸, ifølge hvilken **mange medlemsstater ikke udførte vigtige proportionalitetstest vedrørende de resterende krav i tjenesteydelsessektoren**⁹. Det er nødvendigt at udføre sådanne test for at vurdere, om disse restriktioner er berettigede, og om de samme mål om hensynet til almenvellet ikke kan nås gennem mindre restriktive foranstaltninger. Som følge heraf er der stadig for mange restriktioner for etableringsretten som f.eks. kravet om, at virksomheder skal have en bestemt selskabsform, eller krav om aktiekapital og kapitalkrav. Disse hindringer kan begrænse oprettelsen af servicevirksomheder i hele det indre marked, hindre udviklingen af visse forretningsmodeller eller begrænse investeringer i sektoren, hvilket indvirker på vækst og innovation.

Fragmentering af de nationale bestemmelser om **arbejde, beskatning, sikkerhed og sundhed, forbrugerbeskyttelse og aftaleret** er fortsat et problem. I en grænseoverskridende sammenhæng skaber dette omkostninger til overholdelse, som navnlig påvirker mikrovirksomheder og små virksomheder.

Med hensyn til **adgang til erhvervsmæssig udøvelse har flere medlemsstater påbegyndt reformer, men der er fortsat hindringer for adgang inden for en række erhvervsmæssige aktiviteter**. Hindringer for adgang viser sig ofte i form af krav om erhvervsmæssige kvalifikationer eller begrænsninger i det antal tjenesteudbydere, der må være på markedet. De kan være begrundet i nødvendigheden af at sikre tjenesteydernes kvalitet, sikre fagfolks relevante tekniske viden og beskytte forbrugerne mod fejl. Samtidig hermed medfører de betydelige begrænsninger for adgangen til og udøvelsen af erhvervsmæssig virksomhed. Flere medlemsstater har påbegyndt en gennemgang for at vurdere, om hensynet til den offentlige orden ikke kan tilgødeses uden at pålægge restriktioner for markedsadgang og konkurrence. PT er i færd med at foretage en omfattende screening og reform af lovregulerede erhverv. IT har revideret sin horisontale lovgivningsramme. ES har forelagt et lovforslag om begrænsning af faglige organisationers beføjelser i alle sektorer. Der er også blevet påbegyndt sektorspecifikke reformer i PL, CZ og SI, og det er blevet meddelt, at det også vil ske i DK. Kommissionen vil yderligere fremme sådanne revisioner gennem en gensidig evalueringsordning, som er blevet iværksat inden for rammerne af det reviderede direktiv om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer¹⁰, herunder i lande, hvor der er muligheder for yderligere reformer, såsom AT, DE eller FR.

Med hensyn til **sundhedsydelse**r skal mange medlemsstater oprette nationale kontaktpunkter med tilstrækkelige ressourcer til at hjælpe patienter med at udøve deres ret til grænseoverskridende sundhedsydelser. Når der ses bort fra patienter, rummer den frie

⁷ Europa-Kommissionens Economic Paper nr. 456: "The economic impact of the Services Directive: A first assessment following implementation" (Den økonomiske virkning af servicedirektivet: en foreløbig vurdering efter gennemførelsen), juni 2012.

⁸ Europa-Kommissionens meddelelse om gennemførelsen af servicedirektivet - "Partnerskab for ny vækst i servicesektoren 2012-2015", COM(2012) 261 final, juni 2012.

⁹ Kommissionens meddelelse om evaluering af nationale bestemmelser om adgang til erhverv, COM(2013) 676 final, oktober 2013, og arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om resultatet af peer review-evalueringen om retlig form, aktiekapital og priser i henhold til servicedirektivet, SWD(2013) 402 final, oktober 2013.

¹⁰ http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/policy_developments/index_en.htm#maincontentSec1.

bevægelighed for erhvervsdrivende og leverandører af sundhedsydelser et betydeligt potentiale.

I sektoren for detailtjenesteydelser er der blevet iværksat nogle reformer, som skal videreføres for at overvinde de resterende hindringer for konkurrencen, bl.a. med hensyn til kommerciel virksomhed. FI har påbegyndt reformer for at øge konkurrencen i detailsektoren. ES har gennemført reformer i forbindelse med små detailforretninger, men der gælder fortsat restriktioner for større detailforretninger. Mens nogle restriktioner kan være begrundet i mål, som vedrører hensynet til almenvellet (f.eks. miljømæssige konsekvenser), er andre vanskeligere at begrunde, da de især medfører en mindskelse af konkurrencen med negative følger for såvel industrien (modernisering, effektivitet) som forbrugerne (mindre udvalg, højere priser). Økonomiske behovsprøver er forbudt i henhold til servicedirektivet, men udføres ikke desto mindre fortsat i HU og NL og i visse områder af DE og ES. Kommissionen har sendt landespecifikke henstillinger til BE, DK, FI, FR, DE, HU og ES med henblik på at tilskynde til yderligere reformer. Som bebudet i den europæiske handlingsplan for detailhandelen¹¹ er Kommissionen ved at sætte gang i en omfattende debat og en udveksling af bedste praksis mellem medlemsstaterne om kommerciel virksomhed.

Restriktioner for grænseoverskridende levering af varer kan også påvirke konkurrencen på detailmarkederne. Detailhandlerne kan ikke altid frit købe deres varer til de bedste priser i Europa. Der er gode grunde til visse prisforskelle mellem de nationale markeder, men der er også tegn på territoriale udbudsbegrænsninger, der forhindrer lavere priser på visse nationale markeder (LU og BE), navnlig hvad angår mærkevarer. Kommissionen agter at undersøge dette emne nærmere i 2014 ved at høre interessenterne om påståede territoriale udbudsbegrænsninger med henblik på eventuelt at træffe afgørelse om de næste skridt.

Forbrugerne kommer undertiden ud for situationer, hvor deres **nationalitet eller bopæl vanskeliggør deres mulighed for at købe produkter og tjenesteydelser** i det indre marked, eller øger den pris, de skal betale, navnlig på internettet. Denne situation, der opfattes som forskelsbehandling, er ikke altid nødvendigvis resultatet af objektive markedsvilkår og påvirker forbrugernes tillid til det indre marked.

De offentlige myndigheder er en stor forbruger af tjenesteydelser i Europa. Korrekt, effektiv og gennemsigtig anvendelse af reglerne om offentlige indkøb medfører betydelige fordele. Flere medlemsstater har påbegyndt **reformer af reglerne om offentlige indkøb**¹², herunder IT, GR, PT og ES. I mange medlemsstater kunne tjenesteudbydere og de offentlige budgetter få yderligere gavn af en kortere sagsbehandling, øget konkurrence og gennemsigtighed i offentlige udbudsprocedurer og hindring af uregelmæssigheder (f.eks. ved at investere i et højere fagligt niveau hos de medarbejdere, der er ansvarlige for offentlige indkøb, eller øge omfanget af offentliggørelsen af bekendtgørelser) og mere generelt bedre forvaltning på dette område (f.eks. gennem bedre kontrol, bedre information og udbredelse af bedste praksis). Der er især (men ikke udelukkende) behov for reformer i BG, DE, HU, IT, MT og RO, sådan som det blev påpeget i de landespecifikke henstillinger, der blev sendt til disse lande i 2013. Endvidere kunne bedre overholdelse af reglerne om offentlige indkøb i affaldshåndterings- og

¹¹ Meddelelse fra Kommissionen "Udvikling af en europæisk handlingsplan for detailhandelen", COM(2013) 36 final, januar 2013.

¹² Spørgsmål vedrørende e-forvaltning behandles i afsnittet om "digitale markeder".

IKT-sektoren på grund af deres økonomiske betydning¹³ være en kilde til betydelige besparelser som følge af øget konkurrence på disse markeder.

Politiske prioriteringer

På grundlag af ovenstående bør medlemsstaterne fokusere på følgende nøgleprioriteringer:

- Vedtagelse af en **mere ambitiøs tilgang til gennemførelsen af servicedirektivet** gennem systematisk screening af de lovgivningsmæssige rammer med henblik på at vurdere nødvendigheden og proportionaliteten af de resterende hindringer. Opmærksomheden bør især rettes mod de restriktioner, der er blevet afdækket i forbindelse med den seneste peer review vedrørende retlige former og aktiekapital.
- **Behørig hensyntagen til principperne for det indre marked ved vedtagelsen af nationale bestemmelser, som indvirker på leveringen af tjenesteydelser og etablering**, såsom nationale beskatningsordninger, arbejdsretlige bestemmelser og forbrugerbeskyttelsesbestemmelser. Kun en samlet tilgang til tjenesteydelser vil gøre det muligt at gøre betydelige fremskridt i integrationen af det indre marked for tjenesteydelser.
- Forenkling af lovgivningen i tjenesteydelsessektoren på en sådan måde, at det fører til administrativ forenkling for virksomhederne, navnlig SMV'er. E-forvaltning er et effektivt værktøj til at opnå dette. Medlemsstaterne bør derfor yderligere **forbedre kvikskrankernes funktion** ved at gøre dem til en del af e-forvaltningstjenesterne (se også afsnittet om "digitale markeder" nedenfor).
- Udnyttelse af de muligheder, som gennemsigtigheden og de gensidige evalueringsordninger giver, ved at foretage en **dybtgående screening af de eksisterende restriktioner på nationalt plan, der påvirker adgangen til lovregulerede erhverv**, og undersøge begrundelserne for at opretholde dem under hensyntagen til deres følgevirkninger for andre markeder. Undersøgelse af muligheden for mindre restriktive mekanismer med henblik på at tilgodese forbrugernes og almenvællets interesse.
- **Øget konkurrence i tjenesteydelsessektoren, herunder med hensyn til detailtjenesteydelser, ved at fjerne hindringer**. Navnlig restriktioner for kommerciel virksomhed, der ikke er nødvendige og forholdsmæssige, bør fjernes, og de resterende økonomiske behovsprøver bør systematisk afskaffes.
- **Fremme af gennemsigtighed i og bevidsthed om prisforskelle og forbrugerrettigheder** i det indre marked, navnlig gennem de europæiske forbrugercentre

¹³ Værdien af tildelte kontrakter om indsamling og behandling af affald beløb sig til 12 674 mio. EUR i 2010, dvs. 10 % af den samlede omsætning i branchen i samme år, eller ca. en tredjedel af de generelle offentlige udgifter til varer, arbejder og tjenesteydelser i forbindelse med affaldshåndtering. Værdien af bekendtgørelser om tildeling af kontrakter vedrørende materiel, software eller tjenester på IKT-området i EU27 beløb sig i 2010 til 22 483 mio. EUR. For flere oplysninger, se: "Sector analysis of Public Procurement, criteria for selecting sectors and initial analysis of two sectors: waste collection & treatment and ICT contracts" (sektoranalyse af offentlige indkøb, kriterier for udvælgelse af sektorer og indledende analyse af to sektorer: kontrakter vedrørende indsamling og behandling af affald og IKT-kontrakter), 25. juni 2013.

og andre kompetente myndigheder. Indsats for at mindske uberettiget forskelsbehandling af forbrugerne.

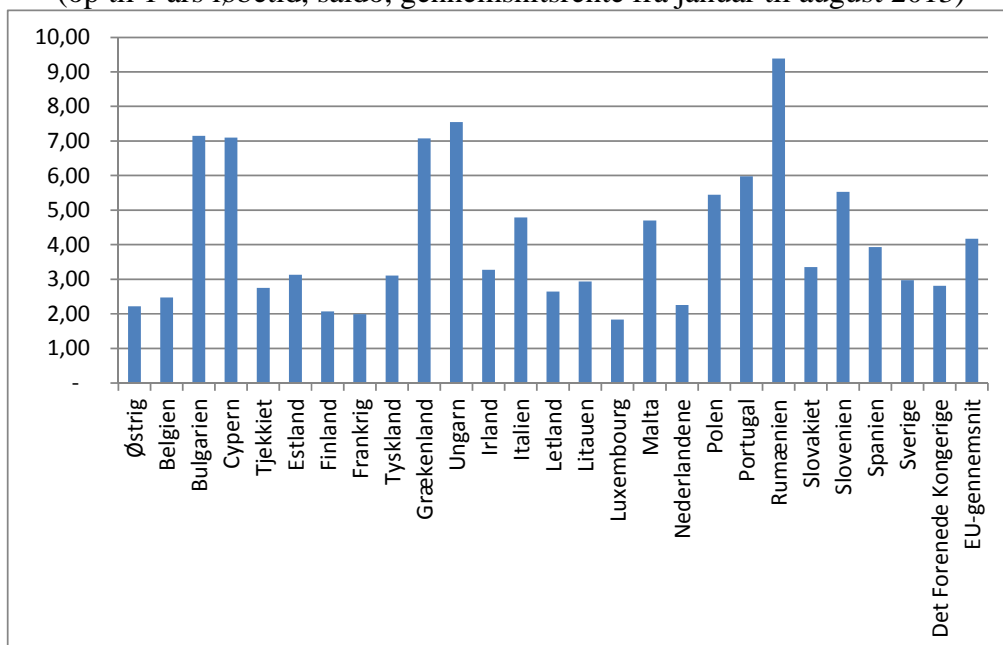
- Oprettelse af **nationale kontaktpunkter for at hjælpe patienter, som søger lægebehandling i udlandet.**
- Indsats for at **afkorte sagsbehandlingen og gøre den mindre kompleks, øget konkurrence i offentlige udbudsprocedurer**, bl.a. gennem øget gennemsigtighed og bredere offentliggørelse af bekendtgørelser, **og investering i et højere fagligt niveau hos de medarbejdere, der er ansvarlige for offentlige indkøb.** De bør også aktivt forhindre uregelmæssigheder og forbedre forvaltningen af offentlige indkøb. Opmærksomheden bør også rettes mod den korrekte anvendelse af reglerne om offentlige indkøb i affaldshåndterings- og IKT-sektoren.

2.3. Finansielle tjenesteydelser

Markedsresultater og hindringer for EU-integration

Generelt er fragmenteringen af det finansielle marked - forstået som forskellene i de nationale markeders funktion og resultater som følge af hindringer for den frie bevægelighed for kapital eller finansielle tjenesteydelser - **blevet øget under krisen.** Selv om der nu er tegn på stabilisering, bør denne tendens vendes. Fragmenteringen fremgår tydeligt af selskabernes svar til SAFE¹⁴, som viser, at der er betydelige forskelle mellem landene. Fragmenteringen træder også tydeligt frem, når man sammenligner de forskellige rentesatser for banklån (typisk vigtig for husholdninger og SMV'er) i de forskellige medlemsstater, jf. diagram 1.

Diagram 1: Rentesatser for lån til ikkefinansielle selskaber
(op til 1 års løbetid, saldo, gennemsnitsrente fra januar til august 2013)

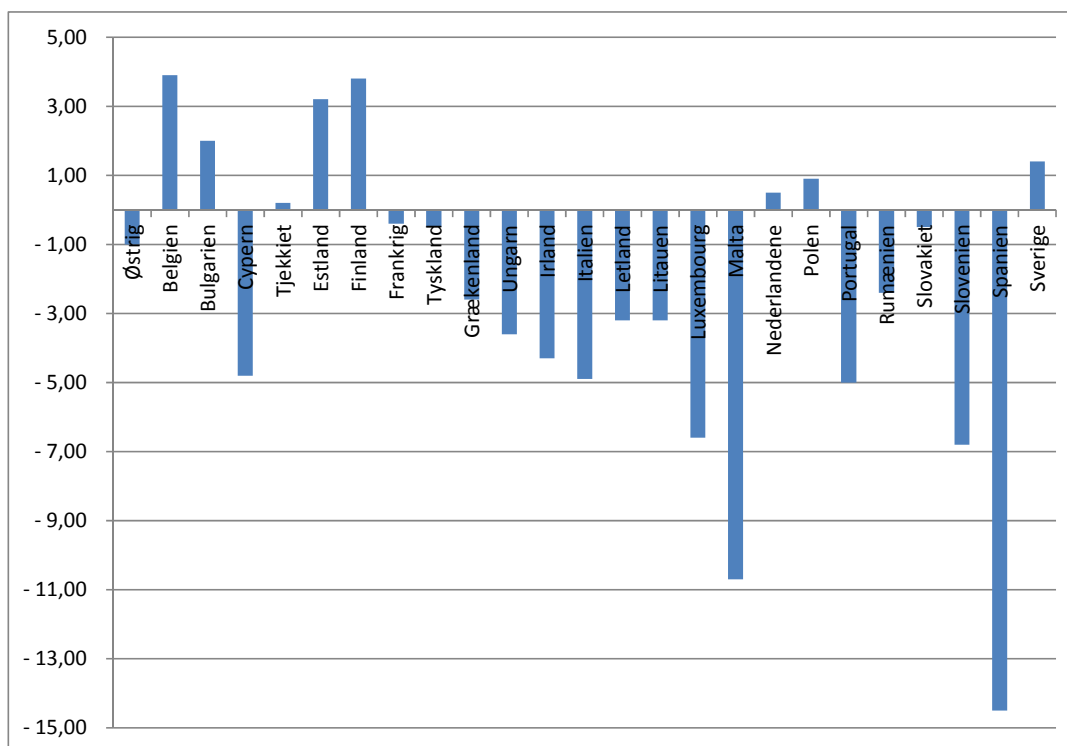

Kilde: Den Europæiske Centralbank. Der foreligger ingen data for Danmark og Kroatien.

¹⁴ <http://www.ecb.europa.eu/stats/money/surveys/sme/html/index.en.html>.

Der kan ligeledes iagttages store forskelle i forbindelse med udlånsvolumener (se diagram 2). Selv om dataene ikke er fuldt sammenlignelige på grund af forskelle i den cykliske udvikling og de særlige foranstaltninger, som er truffet i nogle medlemsstater (i ES er visse lån f.eks. blevet overført til en "rød bank", som ikke er en MFI), er det endvidere stadig klart, at **de begrænsede udlån eller udlån med høje omkostninger har bidraget til et væsentligt fald i den samlede udlånsvolumen, som banker formidler til realøkonomien i EU.**

Diagram 2: Lån til ikkefinansielle selskaber – MFI-saldobalance
(Vækst fra år til år, august 2013)

Kilde: Den Europæiske Centralbank. Der foreligger ingen data for Danmark, Det Forenede Kongerige og Kroatien.

Endelig afspejler fragmenteringen sig i forbrugernes vurderinger. Finansielle tjenesteydelser¹⁵ vurderes af forbrugere som en gruppe af markeder, der klarer sig meget dårligt, og hvor man finder de største forskelle i vurderingen mellem forskellige medlemsstater. Der opnås særligt lave point i de syd- og østeuropæiske medlemsstater¹⁶.

Fragmenteringen er undertiden blevet forværret som følge af den praksis, der benyttes af visse nationale tilsynsmyndigheder både i medlemsstater inden for og uden for euroområdet. For at reagere på de eventuelle stabilitetsbekymringer, der er affødt af statsgældskrisen, har nogle truffet **tilsynsforanstaltninger med afskærmende virkninger**, såsom foranstaltninger, der

¹⁵ Markeder for lån, kreditter og kreditkort, bankkonti, realkreditlån, investeringsprodukter, private pensioner og værdipapirer og individuelle pensionskasser.

¹⁶ Consumer Market Monitoring Survey (undersøgelse af forbrugermarkeder) fra 2013, der blev bestilt af DG SANCO, og som skal anvendes i forbindelse med den kommende 10. resultattavle for forbrugermarkederne, http://ec.europa.eu/consumers/consumer_research/consumer_market_monitoring_survey_en.htm.

Vurderingen henviser til markedsresultatindekset (MPI), der er et sammensat indeks, som omfatter forbrugervurderinger vedrørende sammenlignelighed, tillid, problemer og klager samt tilfredshed med bestemte markeder.

har til formål at bevare likviditet, udbytter og andre bankaktiver inden for de nationale grænser¹⁷. Selv om restriktive tilsynsforanstaltninger kan være berettigede for at opretholde de finansielle markeders stabilitet, skal de nationale tilsynsmyndigheder sikre, at eventuelle foranstaltninger, der kan begrænse den frie kapitalstrøm, ikke medfører forskelsbehandling og er afstemt efter formålet. Med henblik herpå er et tæt og loyalt samarbejde mellem de nationale tilsynsmyndigheder inden for rammerne af Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA) en forudsætning for at afbøde risici for fragmentering af det indre marked.

Vedtagelsen for nylig af **pakken om kapitalkrav til banker**¹⁸ vil gøre EU's banker mere solide og styrke deres kapacitet til på korrekt vis at tackle risici i tilknytning til deres aktiviteter og absorbere eventuelle tab, der måtte opstå som led i deres virksomhed. De 28 medlemsstater skal **sikre, at disse regler er gennemført senest den 1. januar 2014**.

Udviklingen af et fælles regelsæt, der vil sikre ensartede regler, ensartet tilsyn og ensartede løsninger i hele EU, og **oprettelsen af bankunionen har til formål at genskabe tilliden og dermed lette finansieringen og fremme det indre marked for finansielle tjenesteydelser**. Det er derfor af afgørende betydning, at alle dets elementer¹⁹ færdiggøres, og at det gennemføres hurtigt og effektivt. Det er ligeledes meget vigtigt at sikre **en korrekt, hurtig og ensartet gennemførelse af andre vigtige elementer på den finansielle reformdagsorden**, efterhånden som de træder i kraft, med henblik på at bevare den finansielle stabilitet og genoprette forbrugernes tillid.

I den forbindelse kræver forordningen om den fælles tilsynsmekanisme, at der skal foretages en **kvalitetskontrol af aktiverne**, inden den nye fælles tilsynsmyndighed, som er ECB, udøver direkte tilsyn. Denne kontrol vil indgå i en større sammenhæng, der involverer Den Europæiske Banktilsynsmyndighed, og som også vil omfatte vurderinger af bankers balancer og stresstest²⁰. Dette arbejde burde forbedre markedets tillid og bidrage til yderligere at opløse den finansielle fragmentering. Det er derfor vigtigt, at medlemsstaterne **forbereder sig grundigt på dette arbejde** ved at udfolde alle nødvendige bestræbelser, herunder etablering af relevante bagstopperordninger inden afslutningen af arbejdet og forberedelsen af gennemførelsen af de reviderede regler om statsstøtte til banker.

Inden ikrafttrædelsen af direktivet om forvaltere af alternative investeringsfonde (FAIF'er)²¹ **var FAIF'ernes aktiviteter i Europa ikke tilstrækkeligt gennemsigtige, og regulerings- og tilsynsordningerne tacklede ikke de hermed forbundne risici tilstrækkelig godt**. Selv om fristen for direktivets gennemførelse var juli 2013, har alle medlemsstater endnu ikke gennemført det.

¹⁷ Kommissionens tjenestegrene har modtaget fortrolige oplysninger fra nationale tilsynsmyndigheder om forsigtighedsforanstaltninger, der er truffet i forskellige medlemsstater for at tage hensyn til bekymringer om den finansielle stabilitet, og som kan have formålsbegrænsede virkninger.

¹⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/36/EU om adgang til at udøve virksomhed som kreditinstitut og om tilsyn med kreditinstitutter og investeringsselskaber, om ændring af direktiv 2002/87/EF og om ophævelse af direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF og forordning (EU) nr. 575/2013 af 26. juni 2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og investeringsselskaber og om ændring af forordning (EU) nr. 648/2012.

¹⁹ Herunder navnlig den fælles afviklingsmekanisme med en fælles afviklingsfond og direktivet om afvikling og genopretning af banker.

²⁰ <http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2013/html/pr131023.en.html>

²¹ Direktiv 2011/61/EU af 8. juni 2011 om forvaltere af alternative investeringsfonde og om ændring af direktiv 2003/41/EF og 2009/65/EF samt forordning (EF) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 1095/2010.

Et integreret betalingsmarked i euroområdet vil gøre betalinger billigere, nemmere og sikrere. Mere end ti år efter at euroen blev indført som fælles valuta og fælles betalingsmiddel, eksisterer der fortsat 28 forskellige kontantbetalingsystemer. **I SEPA-forordningen²² er den 1. februar 2014 fastsat som sidste frist** for migration af såvel indenlandske som europæiske kreditoverførsler og direkte debiteringer i euro til henholdsvis SEPA-kreditoverførsler og direkte SEPA-debiteringer. Over 35 mia. kreditoverførsler og direkte debiteringer, der hvert år behandles i euroområdet, vil blive direkte berørt. Ifølge ECB's SEPA-indikator var den samlede migrationsprocent i juli 50 % for kreditoverførsler (sammenlignet med 38,2 % i februar) og 4,8 % for direkte debiteringer (sammenlignet med 2,3 % i februar). Dette betyder, at alle involverede parter omgående skal øge deres indsats i væsentlig grad for at forberede sig på SEPA samt intensivere deres kommunikationsbestrebelse og gennemførelsesforanstaltninger for at overholde fristen for migration til SEPA.

Der er taget flere skridt på EU-plan til at forbedre adgangen til finansiering for SMV'er²³. På nationalt plan skal medlemsstaterne intensivere deres støtte til SMV'ers adgang til finansiering, også gennem udnyttelse af de muligheder, der findes på EU-plan, og som omfatter lovgivningsmæssige og andre instrumenter, finansielle EU-instrumenter, nye statsstøtteregler for risikovillig finansiering og andre foranstaltninger til forbedring af klimaet for SMV'er.

Adgangen til virksomhedsoplysninger over alt i det indre marked er også et afgørende element for SMV'er med henblik på at lette deres grænseoverskridende aktiviteter og finansiering. I den forbindelse er den **rettidige gennemførelse af direktivet om sammenkobling af centrale registre og handels- og selskabsregistre²⁴**, for hvilken fristen udløber den 7. juli 2014, og hvorefter alle medlemsstater skal gøres deres selskabsregistre tilgængelige elektronisk, af stor betydning som et nødvendigt første skridt. Yderligere skridt vil være sammenkoblingen af insolvensregistre gennem EU's e-justice-portal²⁵ og modernisering af konkurslovgivningen i EU²⁶.

Politiske prioriteringer

²² Forordning (EU) nr. 260/2012 af 14. marts 2012 om tekniske og forretningsmæssige krav til kreditoverførsler og direkte debiteringer i euro og om ændring af forordning (EF) nr. 924/2009.

²³ På EU-plan lancerede Kommissionen i 2011 en handlingsplan for adgang til finansiering for SMV'er, og i marts 2013 blev der gennemført en offentlig høring om langsigtet finansiering, herunder adgang til finansiering for SMV'er, og der er allerede blevet vedtaget to forordninger om et europæisk pas for investeringsfonde, der henvender sig til ikkebørsnoterede SMV'er og sociale virksomheder, og de har været i kraft siden den 22. juli 2013. Europa-Kommissionen og EIB arbejder tæt sammen om at udvikle et initiativ til udbredelse af risikodelingsinstrumenter mellem Europa-Kommissionen og EIB og EIF med støtte fra struktur- og investeringsfondene med henblik på at benytte private kapitalmarkeder som løftestang for investeringer i SMV'er. SMV-initiativet blev godkendt af Det Europæiske Råd i oktober og behandles for øjeblikket i Europa-Parlamentet. Støtte til SMV'er, bl.a. gennem finansielle instrumenter, udgør på nuværende tidspunkt i alt næsten 70 mia. EUR af EFRU- og ESF-midlerne via samhørighedspolitikken og vil fortsat være en vigtig prioritet for de europæiske struktur- og investeringsfonde i 2014-2020.

²⁴ Direktiv 2012/17/EU af 13. juni 2012 om ændring af Rådets direktiv 89/666/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/56/EF og 2009/101/EF for så vidt angår sammenkobling af centrale registre og handels- og selskabsregistre.

²⁵ Dette ligger i forlængelse af det pilotprojekt, der er blevet gennemført sammen med en gruppe af medlemsstater, og Kommissionens forslag om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om konkurs, COM(2012) 744 final, december 2012.

²⁶ Meddelelse om en ny europæisk tilgang til konkurs og insolvens, COM(2012) 742, december 2012.

På grundlag af ovenstående bør medlemsstaterne fokusere på følgende nøgleprioriteringer:

- **Sikring af, at de nye regler om kapitalkrav til banker er gennemført senest den 1. januar 2014.**
- Gennemførelse af alle nødvendige foranstaltninger, herunder etablering af relevante bagstopperordninger og forberedelse af gennemførelsen af de reviderede regler for statsstøtte til banker inden **kvalitetskontrollen af aktiver, vurderingerne af bankers balancer og stresstest.**
- **Sikring af, at de nationale tilsynsmyndigheder fuldt ud overholder samarbejdskravene i banklovgivningen for at hindre, at de nationale tilsynsmyndigheder foretager ukoordinerede eller uforholdsmæssige handlinger som led i restriktive forsigtighedsforanstaltninger.** Dette er navnlig vigtigt, inden den fælles tilsynsmekanisme bliver fuldt operationel.
- **Afslutning af gennemførelsen af direktivet om forvaltere af alternative investeringsfonde (FAIF'er).**
- **Sikring af, at alle markedsdeltagere afslutter deres migration til SEPA inden den 1. februar 2014.** Kommunikations- og bevidstgørelsesindsatsen på nationalt plan skal styrkes, navnlig over for SMV'er, små offentlige administrationer og de lokale myndigheder.
- **Tilskyndelse og støtte til SMV'ers adgang til finansiering,** navnlig ved:
 - **at udvikle alternativer til bankfinansiering samt innovative finansieringskilder,** herunder modeller for udvikling SMV-obligationer og alternative aktiemarkeder, fremme af etableringen af aktiemarkeder, der er specialiseret i at optage SMV'er, der henhører under højvækstvirkomheder, til notering, crowdfunding og risikovillig kapital. For sidstnævntes vedkommende er dette nu muligt i hele Europa takket være forordningen om europæiske venturekapitalinvesteringsfonde²⁷ og forordningen om europæiske sociale iværksætterfonde²⁸. De kommende statsstøtteregler om risikovillig finansiering vil endvidere skabe endnu mere lige vilkår for medlemsstaterne og lette adgangen til venturekapital for SMV'er.
 - **Forbedring af kvaliteten af den måde, hvorpå kreditvurderinger af SMV'er udføres, og lettelse af grænseoverskridende adgang til virksomhedsoplysninger med henblik på at tilvejebringe EU-dækkende virksomhedsoplysninger.** Et første skridt i den henseende er den rettidige gennemførelse af direktivet om sammenkobling af centrale registre og handels- og selskabsregistre.
 - Forbedring af de finansielle strømme inden for forsyningskæden, herunder handelsfinansiering, og bekæmpelse af betalingsforsinkelser ville bidrage til at mindske SMV'ernes likviditetsproblemer og forbedre deres arbejdskapital.

²⁷ Forordning (EU) nr. 345/2013 af 17. april 2013 om europæiske venturekapitalfonde.

²⁸ Forordning (EU) nr. 346/2013 af 17. april 2013 om europæiske sociale iværksætterfonde.

2.4. Energimarkederne

Markedsresultater og hindringer for EU-integration

Den tredje energipakke har til formål at gennemføre et indre marked for gas og elektricitet. Mere end to et halvt år efter fristens udløb er der imidlertid fortsat **forsinkelser med gennemførelsen, håndhævelsen og anvendelsen i praksis.** Pr. 25. oktober 2013 verserer der fortsat 12 sager om manglende gennemførelse af direktiverne, hvoraf ni er anlagt af Kommissionen ved EU-Domstolen, mens der i tre sager er sendt en begrundet udtalelse til syv forskellige medlemsstater (PL, SI, FI, EE, RO, IE og LT). Endvidere har Kommissionen endnu ikke afsluttet vurderingen af overholdelsen af den nationale lovgivning, da mange meddelelser først er modtaget for nylig.

Der er fortsat behov for betydelige investeringer i energiinfrastruktur såsom transmissionsrørledninger og elnet, oplagringsfaciliteter og LNG-projekter, således at energien kan strømme frit og handles på tværs af grænserne med henblik på at styrke og garantere forsyningssikkerheden. I 2013 er der blevet sendt landespecifikke henstillinger til 13 medlemsstater (BG, EE, FR, DE, IT, LV, LT, MT, PL, RO, SK, ES og UK) vedrørende behovet for at forbedre sammenkoblingen af el- og/eller gasnet. Siden da er sammenkoblingerne for såvel gas som elektricitet blevet forbedret (f.eks. gassammenkoblingerne i Afrika-Spanien-Frankrig-korridoren, elsammenkoblingerne mellem PT og ES, UK, IE og i Østersøregionen og udviklingen af projekter til reversering af gasstrømmen, navnlig i Central- og Østeuropa). Disse projekter har bidraget til, at markederne fungerer bedre. I oktober 2013 vedtog Europa-Kommissionen en liste over 248 vigtige energiinfrastrukturprojekter af fælles interesse, der vil få gavn af hurtigere og mere effektive tilladelsesprocedurer og forbedret reguleringsmæssig behandling, og som også kan opnå finansiell støtte fra Connecting Europe-faciliteten (CEF).

Markedet for elproduktion er fortsat meget koncentreret. I otte medlemsstater kontrolleres over 70 % af elproduktionen fortsat af gamle foretagender²⁹. Der er en særlig høj koncentration (med en markedsandel på over 75 %) i EE, LV, FR, LU og SK. PL og ES er de lande, hvor det største elproduktionsselskab har den laveste markedsandel på nationalt plan. Med hensyn til detailmarkedet for gas kan der konstateres tal på over 90 % for det største detailselskab i LT, PL og EE, når der ses bort fra LV, hvor kun én enhed dominerer de nationale salgsmarkeder. En forholdsvis lille markedspenetration for det største detailselskab på nationalt plan (under 30 %) kan iagttages i DE, HU og IT.

Forbrugerne anser el- og gasmarkedet for at være blandt de dårligst fungerende markeder³⁰. Begge markeder klarer sig dårligere end gennemsnittet, når det drejer sig om valgmuligheder, sammenlignelighed, leverandørskift og tariffer, hvilket tyder på, at forbrugerne ikke deltager aktivt i markedet. Generelt har situationen for el- og gasmarkederne i BE forbedret sig mest, mens situationen for elmarkedet i EE og BG har forværret sig mest.

²⁹ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Electricity_market_indicators

³⁰ Consumer Market Monitoring Survey (undersøgelse af forbrugermarkeder) fra 2013, der blev bestilt af DG SANCO, og som skal anvendes i forbindelse med den kommende 10. resultattavle for forbrugermarkederne, http://ec.europa.eu/consumers/consumer_research/consumer_market_monitoring_survey_en.htm

Indførelse af intelligente målersystemer vil gøre det muligt for forbrugerne at få mere nøjagtige og hyppige tilbagemeldinger om deres energiforbrug og vil minimere fejl, lette fakturering eller leverandørskift og reducere infrastrukturen. 16 medlemsstater, der repræsenterer ca. 84 % af forbrugerne i EU og en investering på ca. 35 mia. EUR, har allerede besluttet at indføre intelligente målersystemer senest i 2020. Med hensyn til gas har syv medlemsstater, der repræsenterer ca. 30 % af brugerne og en investering på ca. 15 mia. EUR, allerede besluttet at indføre dette system. Forbrugertilliden er en vigtig faktor for en vellykket gennemførelse, sådan som det var tilfældet med indførelsen i SE og FI. Man skal være opmærksom på de spørgsmål, der har givet anledning til bekymringer med hensyn til databeskyttelse og datasikkerhed.

Medlemsstaterne bør udfase detailprisreguleringen. Denne regulering er tilbøjelig til at hindre konkurrenter i at komme ind på markedet og investeringer fra såvel nye som etablerede markedsdeltagere. Hvis der ikke fandtes detailprisregulering, ville øget konkurrence og medlemsstaternes indsats for øget gennemsigtighed på detailenergimarkedene samt bedre informationsredskaber for forbrugerne holde priserne i ave og sætte forbrugerne i stand til at træffe valg og udnytte konkurrencefordelene. Detailprisreguleringen er tilbøjelig til at forringe tjenesteydelsens kvalitet og mindske nyskabelse. I takt med at de regulerede priser udfases, **er det nødvendigt at øge støtten til sårbare forbrugere** ved gennemførelse af energieffektivitetsforanstaltninger kombineret med særlige støtteforanstaltninger (herunder finansiel bistand, sådan at sårbare forbrugere kan betale deres regninger). Der er taget skridt i den rigtige retning i AT, DE, NL og SE, hvor støtten er knyttet til markedsprisen på energi. BG, FR, HU, PL, RO modtog landespecifikke henstillinger om regulerede priser i 2013.

For at medlemsstaterne kan nå de bindende **mål for vedvarende energi** for 2020 – ifølge hvilke i alt 20 % af det endelige bruttoenergiforbrug skal komme fra vedvarende energikilder – er der også behov for betydelige investeringer i elproduktionskapaciteten. Selv om de fleste medlemsstater i 2011 allerede havde nået deres mellemliggende mål for 2011/2012 (undtagen BE, FR, LV, MT, NL og UK), er der ikke plads til at lade stå til. På kort til mellemlang sigt er støtte til vedvarende energiteknologier fortsat nødvendig for mange teknologier. Den bør ydes i overensstemmelse med Kommissionens retningslinjer for bedste praksis³¹.

Kapacitetsgodtgørelsesmekanismer er undertiden nødvendige for at sikre uafbrudt elproduktion på grund af den øgede deling af vedvarende energikilder (vind- og solenergi). Sådanne mekanismer kan dog fordreje markedet betydeligt og bør derfor kun benyttes som en sidste udvej, efter at mulighederne for efterspørgselsrespons og energieffektivitet og de grænseoverskridende samarbejdsforanstaltninger er udnyttet fuldt ud.

Politiske prioriteringer

På grundlag af ovenstående bør medlemsstaterne fokusere på følgende nøgleprioriteringer:

- **Rettidig og fuldstændig gennemførelse af direktiverne i den tredje energipakke** og korrekt anvendelse af forordningerne i den tredje energipakke.

³¹ Arbejdsdokument fra Kommissionens arbejdsgrøne, (http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/doc/com_2013_public_intervention_swd04_en.pdf)

- **Vedtagelse og anvendelse af regler for el- og gasnet**, som regulerer markedets daglige funktion med hensyn til at lette grænseoverskridende samhandel og drift af nettene.
- Øget sammenkoblingskapacitet med nabolande, bl.a. gennem fuldstændig **anvendelse af forordningen om retningslinjer for transeuropæisk infrastruktur**. Samtidig hermed bør medlemsstaterne betragte løsningen af forsynings sikkerhedsudfordringer i et mere grænseoverskridende perspektiv.
- **Øget forbrugerindflydelse** ved at sikre, at forbrugerne har bedre adgang til gennemsigtig og enkel information, er bedre i stand til at deltage i åbne markeder og kan udnytte de hyppige målingsdata, der vil blive tilvejebragt ved indførelsen af intelligente målingssystemer.
- **Udfasning af regulerede priser, samtidig med at beskyttelsen af sårbare forbrugere sikres**. Støtten bør være målrettet særlige behov hos sårbare forbrugere uden at påvirke konkurrencen på energimarkederne uforholdsmæssigt.
- **Fornyede overvejelser om statslig intervention i overensstemmelse med bedste praksis som påpeget af Kommissionen³² for at undgå** tilskud, støtteordninger, skatter eller afgifter i energisektoren, som har fordrejende virkninger for den måde, markedet fungerer på, **eller som har unødvendige og uforholdsmæssigt store virkninger for overkommelige energipriser for husholdninger og virksomheder.**

2.5. Transportmarkederne

Markedsresultater og hindringer for EU-integration

På grund af de begrænsede fremskridt, der er gjort med at integrere transporttjenesteydelser, foreslog Kommissionen i 2013 omfattende initiativer for jernbane- og luftfartssektoren³³. **For at opnå et virkeligt indre marked for transporttjenester** skal der dog gøres mere på medlemsstatsplan, da afvigende nationale prioriteringer og fragmentering af transportmarkedet fortsat indvirker negativt på kvaliteten af transporttjenester i Europa.

Markedet for togtjenester opfattes af forbrugerne som en af de tjenesteydelsessektorer, der klarer sig dårligst. I 2013 lå markedet på 25. pladsen blandt 31 tjenesteydelsesmarkeder. Hvis man ser positivt på det, har markedet opnået lidt bedre resultater siden 2012, hvor det lå på 27. pladsen³⁴. Selv om markedet for luftfartstjenester samlet set vurderes forholdsvis godt, vedrører en femtedel af alle grænseoverskridende klager passager- eller bagagetransport ad luftvejen³⁵.

³² Meddelelse fra Kommissionen "Det indre marked for elektricitets realisering og den mest effektive offentlige intervention", http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/doc/com_2013_public_intervention_da.pdf.

³³ Fjerde jernbanepakke (januar 2013), det fælles europæiske luftrum 2+ (juni 2013), høring om udkastet til retningslinjer for statsstøtte til lufthavne og luftfartsselskaber (juli 2013).

³⁴ Consumer Market Monitoring Survey (undersøgelse af forbrugermarkeder) fra 2013, der blev bestilt af DG SANCO, og som skal anvendes i forbindelse med den kommende 10. resultattavle for forbrugermarkederne, http://ec.europa.eu/consumers/consumer_research/consumer_market_monitoring_survey_en.htm.

³⁵ Registreret af Det Europæiske Netværk af Forbrugercentre i 2012, (http://ec.europa.eu/consumers/ecc/ecc_key_statistics_en.htm).

Med hensyn til **benchmark for håndhævelse** (se nærmere oplysninger i bilaget)) klarer transportsektoren sig godt, **idet alle medlemsstater endelig har gennemført alle syv relevante direktiver. Ikke desto mindre er der fortsat problemer med den korrekte gennemførelse og anvendelse af vigtig lovgivning** på dette område. Som følge heraf verserer der 20 traktatbrudssager om manglende overholdelse af transportlovgivningen mod 14 medlemsstater.

Hvis man ser på de specifikke transportformer, **er flaskehalse for integration i sektoren for jernbanetjenester dem, det er vanskeligst at komme til livs.** Markedsadgang er fortsat et stort problem til trods for, at jernbanegodstjenester og international passagertransport blev åbnet for konkurrence i henholdsvis 2007 og 2010.

Flere medlemsstater har fortsat et retligt monopol på det indenlandske passagermarked (FI, FR, ES, BE og NL³⁶). Mange andre medlemsstater tildeler offentlige tjenesteydelseskontrakter direkte uden åben konkurrence (BE, CZ, EL, ES, FR, HR, IE, LU, RO og SI)³⁷. Endvidere har den rent juridiske åbning af markedet ikke ændret situationen, fordi det i forbindelse med offentlige udbud af offentlige tjenesteydelser ikke lykkedes at finde nye markedsdeltagere (BG, LT, LV og SK).

En anden hindring for nye operatørs adgang til markedet og for effektiv drift af jernbanetjenester er **infrastrukturforvalternes og operatørernes utilstrækkelige uafhængighed og den manglende finansielle gennemsigtighed mellem dem**, hvilket kan føre til forskelsbehandlende adfærd og markedsfordrejning. I 2013 verserede der 42 traktatbrudssager (status pr. juni 2013) mod næsten alle medlemsstater vedrørende jernbanetjenester, og der var også indgivet klager vedrørende overtrædelse af konkurrencereglerne. Manglende fremskridt i tilvejebringelsen af åbne og konkurrenceprægede markeder for jernbanetransport kan især være skadeligt for hele den europæiske økonomi, når det drejer sig om transitlande og/eller store markeder med et større potentiale for deltagelse. Disse betænkeligheder er afspejlet i de landespecifikke henstillinger fra 2013, hvor AT, DE, ES og FR blev rådet til at øge konkurrencen på jernbanemarkedet, mens BE, BG, IT, PL og RO modtog en henstilling om at styrke reguleringsmyndighedens/reguleringsmyndighedernes rolle.

Omkring 40 % af varerne på det indre marked transporteres via nærskibsfart mellem EU-havne. Skibsfarten mellem medlemsstaterne er imidlertid reguleret af langsommelige og stive procedurer, som følge af at søtransport anses for at ligge uden for de ydre grænser. Europa-Kommissionen ønsker med sit "Blue Belt"-initiativ³⁸ at tilvejebringe et **virkeligt indre marked for søtransport** ved ikke længere at underlægge EU-varer, der transporteres mellem EU-havne, administrative formaliteter, som finder anvendelse på varer, der kommer fra havne uden for EU, og indføre forenklede procedurer. Dette gør denne transportform mere attraktiv.

Udviklingen i luftfartssektoren viser de potentielle fordele ved liberaliseringen af markedet. Antallet af passagerer, der er blevet transporteret inden for EU, er vokset støt siden 90'erne, samtidig med at billetpriserne er faldet markant. Mellem 1995 og 2011 steg antallet af

³⁶ Udbudte kontrakter eller åben adgang for erhvervsmæssige transporttjenester tegner sig for mindre end 5 % af det samlede marked.

³⁷ Udbudte kontrakter eller åben adgang for erhvervsmæssige transporttjenester tegner sig for mindre end 5 % af det samlede marked.

³⁸ Meddelelse fra Kommissionen "Blue Belt - et fælles søtransportområde", COM(2013) af 8. juli 2013.

passager-km på lufttransportområdet i EU med over 66 %, og lufttransport tegner sig nu for næsten 9 % af personbefordringen i EU. **EU-luftrummet er dog fortsat fragmenteret, hvilket fører til højere omkostninger og stiller EU-operatørerne ringere end deres udenlandske konkurrenter.** I den forbindelse er driftsmæssige fordele som følge af implementeringen af funktionelle luftrumsblokke og en stærk EU-netværksforvalter nødvendige forudsætninger for yderligere markedsintegration. Endvidere er udøvelsen af luftfartstjenester (ANSP) fortsat lukket for konkurrence og kræver forbedringer med hensyn til kvalitet og omkostningseffektivitet. I juni 2013 fremsatte Europa-Kommissionen forslag om at fremskynde reformen af Europas flyvekontrollsystem³⁹.

Med hensyn til håndhævelse **volder den korrekte gennemførelse af direktivet om lufthavnsafgifter fortsat problemer i flere medlemsstater**, hvilket navnlig afspejler sig i sager om diskriminerende lufthavnsafgifter.

Der blev i 2012/2013 indledt formelle undersøgelsesprocedurer vedrørende statsstøtte, navnlig i DE, FR og IT, men også i RO, PL, DK og SE, for at sikre, at den offentlige finansiering, der stilles til rådighed for lufthavne og luftfartsselskaber, ikke hindrer fair konkurrence i luftfartssektoren.

Markedsåbningen har også vist sig at være vellykket inden for international vejtransport. Den internationale godskørsel voksede med 32 % i perioden 2000-2011 og tegner sig nu for næsten 33 % af den samlede godskørsel. Ikke desto mindre hindres den optimale tilvejebringelse af ligevægt mellem udbud af og efterspørgsel på transporttjenester af **vedvarende restriktioner for den midlertidige levering af indenlandsk godskørsel og restriktioner for permanent adgang til indenlandske vejtransportmarkeder**⁴⁰.

De indenlandske markeder for godskørsel er fortsat beskyttet mod international konkurrence⁴¹. Drifts- og tidsmæssige begrænsninger for cabotagekørsel begrænser vejtransportvirksomhedernes frihed til at levere tjenester. Som følge heraf udgør cabotagekørsel fortsat et lille segment af EU's marked for godskørsel (ca. 2 % af den samlede transportmængde). Derudover har visse medlemsstater (FI og DK) vedtaget supplerende foranstaltninger til at beskytte deres markeder mod konkurrence fra ikkehjemmehørende transportvirksomheder. Andre medlemsstater, såsom ES, fortsætter med at pålægge restriktioner for permanent etablering af små virksomheder. I den forbindelse vil Kommissionen også fokusere på en klar fortolkning og en mere ensartet håndhævelse af den eksisterende lovgivning om såvel markedsadgang som arbejdsmarkedsnormer. Derimod har fjernelsen af restriktionerne for aktiviteter, som udføres af transportvirksomheder fra EU12, ført til et stærk stigning i deres deltagelse i det internationale marked for godskørsel (to tredjedele af deres transportmængder afvikles internationalt).

Medlemsstaterne skal øge deres bestræbelser på at færdiggøre og opgradere grænseoverskridende forbindelser og infrastrukturer for europæisk gods- og personbefordring. Dette kunne navnlig opnås ved implementering de nye TEN-T-

³⁹ http://ec.europa.eu/transport/modes/air/single_european_sky/ses2plus_en.htm.

⁴⁰ Selv om der er fastsat betingelser for etablering i forordning (EF) nr. 1071/2009, tillader denne forordning også medlemsstaterne at indføre supplerende krav til etablering af en vejtransportvirksomhed.

⁴¹ Indenlandske vejtransporttjenester, der udføres af transportvirksomheder fra andre medlemsstater, også kendt som cabotagekørsel, er begrænset til tre transporter i løbet af de syv dage, der følger efter en international transport i henhold til forordning (EF) nr. 1072/2009.

basisnetkorridorer, anvendelse af intelligente transportsystemer (ITS) og bedre styring af trafikbelastningen inden for grænseoverskridende transport⁴². Endvidere bør infrastrukturbenyttelsesafgifter forhindre potentiel forskelsbehandling af lejlighedsvis brugere ved anvendelse af afstandsbaseerede infrastrukturafgifter. Dette system er hidtil kun blevet anvendt i AT, CZ, DE, PL, SI og SK for afgifter på tung transport og i EL, ES, FR, IE, IT, PL og PT for alle trafikanter på bestemte dele af vejnettet⁴³.

Politiske prioriteringer

På grundlag af ovenstående bør medlemsstaterne fokusere på følgende nøgleprioriteringer:

- **Sikring af rettidig og effektiv gennemførelse af EU-retten på transportområdet**, navnlig i jernbanesektoren.
- **Åbning af indenlandsk personbefordring med jernbane for konkurrence** og sikring af, at offentlige tjenesteydelseskontrakter er veldefinerede og tildeles efter en fair, åben og gennemsigtig udbudsprocedure. Den institutionelle struktur bør sikre infrastrukturforvalterens uafhængighed med henblik på at muliggøre effektiv konkurrence på jernbanemarkederne og dermed sikre og garantere lige adgang til infrastruktur.
- **Fjernelse af bureaukrati i havne og lempelse af toldformaliteterne for søtransport inden for EU og toldformaliteterne for skibe**, der anløber tredjelandshavne.
- **Fremskyndelse af gennemførelsen af det fælles europæiske luftrum** (f.eks. fremskridt med defragmenteringen af det europæiske lufttrafikstyringsnet ved gennemførelse af funktionelle luftrumsblokke og realisering af præstationsmålene for perioden 2012-2014) for at forbedre sikkerheden, kapaciteten, effektiviteten og miljøpåvirkningen i forbindelse med luftfart.
- **Gennemgang af eventuelle resterende nationale restriktioner for adgang til indenlandske markeder for godskørsel og personbefordring** for at sikre fuld eksisterende overensstemmelse med EU-regler om frihed for udenlandske vejtransportvirksomheder og personbefordringsvirksomheder til at udføre visse former for cabotagekørsel og etablere sig i enhver medlemsstat.
- **Fjernelse af flaskehalse og modernisering af transportinfrastrukturer** gennem færdiggørelse af TEN-T-korridorer, forbedring af grænseoverskridende forbindelser, konsekvent anvendelse af ITS og gennemførelse af ikkeforskelsbehandlende afstandsbaseerede afgifter, idet man undgår at investere i transportinfrastruktur, der ikke indgår i en sammenhængende netværkskonstruktion, og som kan føre til underudnyttelse og dyr vedligeholdelse.

⁴² I den forbindelse har Kommissionen fremlagt forslag om det indre markedes rygrad med de to vigtige retsakter om TEN-T og Connecting Europe-faciliteten, som tager sigte på et fuldt funktionsdygtigt paneuropæisk transportnetværk, og Europa-Parlamentet og Rådet har tilsluttet sig forslagene.

⁴³ CE Delft m.fl. (2012), "An inventory of measures for internalising external costs in transport" (Et katalog over foranstaltninger til internalisering af de eksterne transportomkostninger).

2.6. De digitale markeder

Markedsresultater og hindringer for EU-integration

Flere indbyrdes forbundne faktorer bidrager til de digitale markeders gode resultater. Lande, som er nået langt inden for e-handel, har typisk en meget intensiv e-økonomi. De lande, der klarer sig godt, såsom SE, DK og UK⁴⁴, er alle kendetegnet ved stor bredbåndsdækning, stor udnyttelse af internettet og et stort internetkendskab hos befolkningen generelt. I disse medlemsstater er der også stor tillid til internettet som salgskanal⁴⁵ og et stort kendskab til rettigheder og forpligtelser ved brug af internettet⁴⁶. I SE og DK kan der iagttages en stærk sammenhæng mellem onlinesalg og BNP pr. indbygger.

Adgangen til faste bredbåndsstrukturer, der er afgørende for de digitale markeder, er vokset behersket, men støt. Den faste dækning i landdistrikter ligger fortsat på under 80 % i ti medlemsstater og er stadig en udfordring i medlemsstater såsom PL, SK, SI, LV og RO, mens der er sket visse fremskridt i LT og CZ. Mens mere end halvdelen af EU's husholdninger er dækket af højhastighedsbredbånd, har IT, HR, EL, FR, IE og PL behov for at opgradere deres netværk for at holde trit⁴⁷.

Mobilsektoren har generelt nydt gavn af konkurrencen og den fortsatte vækst i anvendelsen af mobilt bredbånd⁴⁸, men generes af forsinkelser med hensyn til frekvenstilladelser. Dækningsgraden for fjerdegenerations mobile bredbåndsadgangsnet blev tredoblet til 26 % på kun ét år, men den fortsatte vækst i trådløst bredbånd vil kræve yderligere store investeringer i de tilgrundliggende net. Dette er kun muligt, hvis der er tilstrækkelige frekvenser til rådighed. Mere end halvdelen af medlemsstaterne har dog endnu ikke stillet 800 MHz-båndet til rådighed for trådløst bredbånd, som skulle have været operationelt senest den 1. januar 2013⁴⁹. Deling af mobile netværk i overensstemmelse med konkurrencereglerne kan åbne mulighed for bedre udnyttelse af allerede tildelte frekvenser. Der er også behov for at fjerne uberettigede restriktioner for indførelsen af trådløse bredbåndsnet.

Prisforskellene mellem medlemsstaterne er fortsat generelt store⁵⁰ og har været det over tid⁵¹. Dette, kombineret med de vedvarende hindringer for at skifte udbyder⁵², understreger

⁴⁴ I disse lande har henholdsvis 74 %, 73 % og 73 % foretaget onlineindkøb mindst én gang i 2012 (kilde: Eurostat).

⁴⁵ I DK, UK og SE oplyste 80 %, 75 % og 71 % af respondenterne i nylige undersøgelser, at de har tillid til internetsalg fra indenlandske detailhandlere sammenlignet med EU-gennemsnittet på 59 %.

⁴⁶ http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_358_en.pdf

⁴⁷ For markedsdataene i dette afsnit, se navnlig resultattavlen for den digitale dagsorden på: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/DAE%20SCOREBOARD%202013%20-%20SWD%202013%20217%20FINAL.pdf>.

⁴⁸ Anvendelsen af mobilt bredbånd steg med endnu 11 procentpoint fra januar 2012 til januar 2013.

⁴⁹ Mellem juli og oktober 2013 indrømmede Kommissionen undtagelser (nye frister) til 11 medlemsstater (AT, CY, FI, EL, HU, LV, LT, MT, PL, RO og ES). I lande som BE, EE, SI og SK har tilgængeligheden været vanskeliggjort af administrative forsinkelser.

⁵⁰ F.eks. er forskellen i gennemsnitsprisen pr. minut for et nationalt mobilopkald syv gange så høj i den dyreste (NL) som i den billigste medlemsstat (LT).

⁵¹ For en samlet oversigt over udviklingen over tid i disse priser og ikkeprismæssige forskelle på såvel markedet for fast bredbånd som markedet for mobilt bredbånd, se European Economy Occasional Papers 129: "Market Functioning in Network Industries - Electronic Communications, Energy and Transport" ((Markedets funktion inden for netværksindustrier – Elektronisk kommunikations, energi og transport) (februar 2013).

nødvendigheden af at uddybe det indre marked for elektronisk kommunikation, hvor uafhængige nationale reguleringsmyndigheder med gode ressourcer og korrekt gennemførelse af de lovgivningsmæssige bestemmelser er afgørende. Den nyligt foreslåede lovgivningspakke vedrørende det indre marked for elektronisk kommunikation vil mindske de resterende hindringer og tilvejebringe den lovgivningsmæssige sikkerhed, der er nødvendig for investeringer i infrastruktur. I tilfælde af markedssvigt vil der dog fortsat være behov for målrettet offentlig støtte, herunder fra strukturfondene, der i nogle medlemsstater har været underudnyttede og/eller forbundet med betydelige absorptionsproblemer.

For EU som gennemsnit fortsætter såvel den indenlandske som den grænseoverskridende onlinehandel med at vokse. Endnu er der dog primært tale om indenlandsk handel. Antallet af personer, der bestilte eller købte varer på internettet i de sidste 12 måneder, steg til 45 % i 2012 fra 43 % i 2011 og 40 % i 2010⁵³, idet tallet for de medlemsstater, der havde et meget lavt udgangspunkt (lande med efterslæb), voksede meget hurtigt. Mange af dem har dog fortsat lavere indenlandske niveauer for e-handel end gennemsnittet (andele på 25 % eller derunder i HU, EE, HR, PT, CY, EL, LT, IT, BG og RO).

Den grænseoverskridende e-handel er fortsat begrænset, idet andelen af personer i EU, der køber varer fra andre EU-medlemsstater, er stigende, men kun marginalt (fra 10 % til 11 %)⁵⁴. Selv om e-handelsdirektivet generelt er godt gennemført, er der fortsat problemer i visse medlemsstater med hensyn til krav om forhåndstilladelser og håndhævelse af informationsforpligtelserne for handlende. Endvidere er områder, som fortjener fornyet opmærksomhed, adgangen til betalinger og deres sikkerhed, beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, levering af de bestilte varer, oplysninger om onlinekontrakter og nem klageadgang samt generelle bestemmelser om kontrakter og forbrugerbeskyttelse. Omkostningerne for virksomhederne og forbrugerne ved deltagelse i onlineøkonomien kunne reduceres yderligere gennem effektive cybersikkerhedsstrategier, som dog kun halvdelen af EU-medlemsstaterne har indført (AT, CZ, EE, FI, FR, DE, HU, LT, LU, NL, PL, RO, SK og UK)⁵⁵, mens AT, DE, DK, FI, FR, NL, SE og UK⁵⁶ har særdeles gode nationale kapaciteter.

IKT for effektivitet i den offentlige sektor er en undervurderet løftestang for vækstvenlig fiskal konsolidering og strukturelle reformer, navnlig gennem e-forvaltning, cloud-baserede tjenester⁵⁷, e-sundhed og intelligente og interoperable energi- og transportnet samt åbning for adgang til information om den offentlige sektor. Siden sidste år er der løbende gjort fremskridt med at modernisere den offentlige sektor: 87 % af virksomhederne benytter e-forvaltningstjenester, og flere medlemsstater er ved at indføre obligatoriske onlinetjenester. Andelen af borgere, der benytter e-forvaltning, er i løbet af de sidste år også steget til 44 % (begge med 3 procentpoint). IT, HR, BG, CY, CZ, RO, PL og EL ville få gavn

⁵² "Consumer market study on the functioning of the market for internet access and provision from a consumer perspective" (Forbrugermarkedsundersøgelse af, hvordan markedet for adgang til og levering af internet fungerer ud fra et forbrugersynspunkt) (2012) – udført af Civic Consulting for Europa-Kommissionen: http://ec.europa.eu/consumers/consumer_research/market_studies/internet_services_provision_study_en.htm.

⁵³ Eurostat – EU-undersøgelse af husholdningers og enkeltpersoner brug af it – Nøgleresultatindikatorer inden for rammerne af den digitale dagsorden for Europa.

⁵⁴ Eurostat – EU-undersøgelse af husholdningers og enkeltpersoner brug af it – Nøgleresultatindikatorer inden for rammerne af den digitale dagsorden for Europa.

⁵⁵ ENISA-kortlægning af nationale cybersikkerhedsstrategier i verden, april 2013.

⁵⁶ Konsekvensanalyse, der ledsager forslaget til direktiv om foranstaltninger, der skal sikre et højt fælles niveau for net- og informationssikkerhed i hele EU, SWD(2013) 529 final, februar 2013.

⁵⁷ Se Kommissionens strategi for cloud computing, COM(2012) 539 final, september 2012.

af en mere udbredt anvendelse. Selv om brugen af elektroniske værktøjer i forbindelse med offentlige indkøb fortsat er begrænset, har nogle medlemsstater gjort brug af denne mulighed, navnlig PT (elektronisk afgivelse af bud for de fleste procedurers vedkommende), LT, IE, SE og UK. Anvendelse af e-fakturering er allerede obligatorisk for de fleste offentlige myndigheder i DK og SE og burde blive almindelig praksis i hele EU.

EU's strategi for intellektuel ejendomsret⁵⁸ skal styrkes. IKT-sektoren samt de sektorer, der i stigende grad vælger internettet som distributionskanal, er ofte afhængige af intellektuelle ejendomsrettigheder, der gør dem mere attraktive i finansieringsmæssig henseende og sikrer de nødvendige investeringsafkast. Registreringssystemer for nationale rettigheder skal være økonomisk overkommelige og tilgængelige⁵⁹. Endvidere kan specialiserede IP-afdelinger ved de nationale domstole fremskynde sagsbehandlingen og forbedre retsafgørelsernes kvalitet væsentligt.

Selv de muligheder, som avancerede netværk og teknologier frembyder, kan ikke udnyttes fuldt ud til vækst og jobskabelse, hvis virksomhederne og borgerne ikke benytter dem fuldt ud⁶⁰. Dette potentiale for vækst og jobskabelse udfoldes ikke for øjeblikket, navnlig på grund af **manglende IKT-færdigheder i arbejdsstyrken**. Ca. 50 % af EU-borgerne har ingen eller kun ringe EDB-færdigheder⁶¹, men det forventes, at 90 % af alle job senest i 2015 vil kræve, at man har et vist kendskab til IKT⁶². IKT-færdigheder skal være en del af det generelle uddannelsessystem på alle niveauer. Der er endvidere behov for et stærkere samspil mellem uddannelsessystemet og erhvervslivet på grund af den aktuelle akutte mangel på IKT-fagfolk⁶³.

Politiske prioriteringer

På grundlag af ovenstående bør medlemsstaterne fokusere på følgende nøgleprioriteringer:

- **Sikring af, at markerne for elektronisk kommunikation fungerer godt**, ved at styrke deres nationale reguleringsmyndigheder og gennemføre regulering, som fremmer en konkurrencebaseret anvendelse af højhastighedsbredbånd, om nødvendigt med målrettet offentlig støtte, navnlig gennem effektiv udnyttelse af de europæiske strukturfonde og Den Europæiske Investeringsfond.
- **Fuld gennemførelse af tildelingen af 800 MHz-frekvensbåndet så hurtigt som muligt og forhøjelse af det frekvensspektrum, der er til rådighed for trådløst bredbånd, til i alt mindst 1 200 MHz og fjernelse af hindringerne for en effektiv**

⁵⁸ Omfatter EU's og de nationale systemer for anerkendelse, registrering, udnyttelse og håndhævelse af intellektuel ejendomsret.

⁵⁹ F.eks. varierer omkostninger til ansøgning om og registrering af et varemærke i tre klasser inden for EU fra 78 EUR i CY til 419 EUR i SE.

⁶⁰ I den henseende har én europæer ud af fem aldrig benyttet internettet, og andelen personer, som ikke benytter internettet, er over 40 % i nogle medlemsstater.

⁶¹ Eurostat, baseret på et repræsentativt udsnit af den voksne befolkning (16-74 år) i EU. Forskellene mellem landene er betydelige, og andelen af personer, der ikke har nogen eller kun ringe færdigheder, spænder fra 26 % til 79 %.

⁶² Hvidbog fra IDC "Post Crisis: e-Skills Are Needed to Drive Europe's Innovation Society" (Efter krisen er e-færdigheder nødvendige for at drive Europas innovationssamfund fremad) (november 2009).

⁶³ Fra 2011 til 2012 blev der skabt mere end 100 000 job som softwareingeniør. Kombineret med det stagnerende antal personer, som afslutter en IKT-uddannelse, er resultatet stigende mangel på arbejdsmarkedet.

udnyttelse og anvendelse af trådløs bredbåndsnet.

- **Indførelse af gunstige betingelser på de forskellige områder, der indvirker på onlinetjenester**, herunder gennem korrekt og rettidig gennemførelse af relevant lovgivning, fra e-handel – som det lovgivningsmæssigt vigtigste element i leveringen af onlinetjenester – til beskatning, fra levering af pakker til betalinger, fra lovgivning om forbrugerbeskyttelse⁶⁴ såsom direktivet om forbrugerrettigheder til tvistbilægelsesmekanismer såsom lovgivning om ATB/OTB⁶⁵.
- **Støtte til anvendelsen af IKT og navnlig bredbåndsinternettet** ved at forbedre adgangen til finansiering af tilkobling og brug for SMV'er. Medlemsstaterne bør også investere i IKT-færdigheder, navnlig med støtte fra Den Europæiske Socialfond, ved at integrere dem mere og bedre i deres uddannelsessystemer, fremme partnerskaber med erhvervslivet, tiltrække grænseoverskridende mobilitet og vedtage rammen for e-kompetencer.
- **Vedtagelse af en samlet og ajourført cybersikkerhedsstrategi** og udpegelse af en enhed, som er ansvarlig for dens gennemførelse og for samarbejde med andre medlemsstater.
- **Forbedring af adgangen til brugervenlige offentlige onlinetjenester, herunder gennem grænseoverskridende sammenkoblinger og infrastrukturer, tilvejebringelse af interoperable offentlige e-indkøb og mere udbredt indførelse heraf** på de forskellige forvaltningsniveauer og **fremme af udbredt anvendelse af e-fakturering**. Medlemsstaterne bør fremme open cloud-baserede tjenester med henblik på at udvikle digitale tjenesteinfrastrukturer og fremme efterspørgslen. Medlemsstaterne bør også benytte interoperable e-sundhedsløsninger, herunder elektroniske patientjournaler og e-recepter med henblik på at opnå et mere effektivt offentligt sundhedssystem og klinisk forskning og yderligere fremme anvendelsen af ikt til interoperable intelligente energi- og transportnet.
- Uden at det berører kvaliteten af meddelte patenter og varemærker, bør medlemsstaterne eventuelt overveje at **reducere omkostningerne ved og de gennemsnitlige frister for registrering af nationale patenter og varemærker**. De bør endvidere sørge for, at der oprettes **specialiserede IP-afdelinger**, og at disse får tildelt de nødvendige ressourcer.

⁶⁴ Direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011 om forbrugerrettigheder, om ændring af Rådets direktiv 93/13/EØF og direktiv 1999/44/EF samt om ophævelse af Rådets direktiv 85/577/EØF og direktiv 97/7/EF.

⁶⁵ Direktiv 2013/11/EU af 21. maj 2013 om alternativ tvistbilægelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2009/22/EF og forordning (EU) nr. 524/2013 af 21. maj 2013 om onlinetvistbilægelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2009/22/EF.

• DEL II - INTEGRATION AF DET INDRE MARKED SET I ET VÆRDIKÆDENINTEGRATIONSPERSPEKTIV

I denne del fremlægges nogle horisontale konklusioner om situationen med hensyn til integration af det indre marked baseret på en analyse af værdikæder, dvs. levering og køb af produktionsinput. En fuldstændig rapport om analysen er tilgængelig via dette [link](#).

Styrkelse af de grænseoverskridende produktionskæder er et vigtigt middel til at fremme konkurrenceevne og vækst⁶⁶, og de samlede langsigtede virkninger for beskæftigelsen vil sandsynligvis også være positive. Endvidere kan styrkelsen af integrationen af værdikæden inden for EU også bidrage til at genoprette balancer over for udlandet, eftersom det åbner markeder i medlemsstater, som har overskud i samhandelen med udlandet.

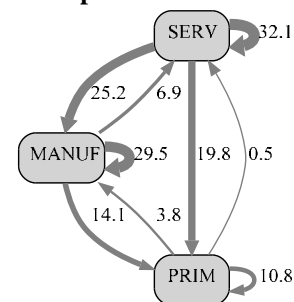
Analysen viser, at **de grænseoverskridende input i EU's produktion, både i og uden for EU, samlet set er vokset**. Dette viser, at tempoet i integrationen af det indre marked er blevet videreført. Uanset disse positive generelle tendenser er der markante forskelle mellem medlemsstaterne⁶⁷.

Det fremgår også af analysen, at **andelen af handelen inden for EU og med tredjelande i produktionsinputtene er komplementær⁶⁸**. Dette viser, at bestræbelserne på yderligere at uddybe det indre marked og fremme frihandelsaftaler mellem EU og partnerøkonomier uden for EU styrker hinanden.

Tjenesteydelsessektorerne bidrager mest til andre sektors aktiviteter, navnlig fremstillingsvirksomhed. Derfor **har velfungerende tjenesteydelsesmarkeder positive virkninger for EU's fremstillingsvirksomhed og omvendt**, sådan det fremgår af graf 1.

Det fremgår også af analysen, at medlemsstaterne i deres reformbestræbelser bør fokusere på **at reducere handelshindringer i sektorer, som er forholdsvist store, men endnu ikke ret godt integreret**, for at udnytte fordelene ved det indre marked bedst muligt. Dette gælder især for sektorer, hvor integrationen uden for EU er høj sammenlignet med integrationen inden for EU, eftersom dette kan være udtryk for, at kapaciteten til samarbejde inden for EU er underudnyttet og derfor kan tyde på, at der fortsat er betydelige hindringer.

Graf 1. Betydningen af tværsektorielle produktionsinput i EU

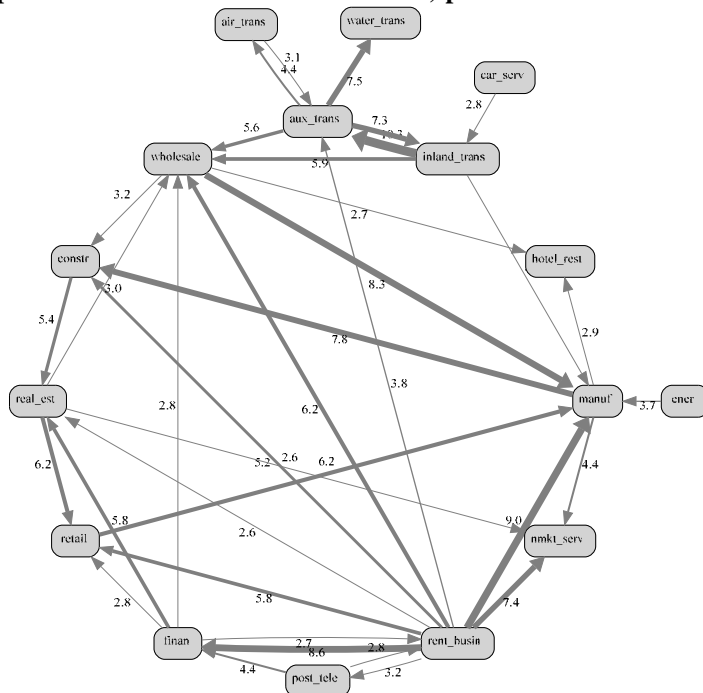
Sektorbetegnelserne er forklaret i tabellen i bilaget, og den fuldstændige rapport er tilgængelig via dette [link](#). Tallene angiver andelen af (grænseoverskridende og indenlandske) EU-input inden for EU i forhold til bestemmelsessektorens output (i procent).

⁶⁶ Se kapitel 2 på http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/competitiveness-analysis/european-competitiveness-report/comp2012_en.htm.

⁶⁷ For en landespecifik analyse af ændringerne i integrationsintensiteten, se den fuldstændige rapport på dette [link](#).

⁶⁸ Den gennemsnitlige andel for 2006-2009 af de ikkeindenlandske produktionsinput inden for EU i outputtet var positivt forbundet med den gennemsnitlige andel af produktionsoutputtene uden for EU i alle medlemsstater.

Graf 2. De stærkeste (indenlandske og grænseoverskridende) produktionsforbindelser inden for EU) på tværs af sektorer

En pils tykkelse svarer til koefficientens størrelse.: input fra én sektor til en anden i procent af gennemsnittet af begge sektors output. De respektive koefficienter er vist ud for midten af hver pil. Sektorbetegnelserne er forklaret i følgende [link](#).

forretningsaktiviteter på tjenesteydelsesområdet tættest knyttet til det største antal partnersektorer. Fremstillingsvirksomhed er tættest knyttet til leje og andre forretningsaktiviteter samt engrossalg og detailhandel på inputsiden og med byggesektoren på outputsiden. Transportsektoren er tættest knyttet til engrosmarkederne.

Set i dette perspektiv (dvs. med fokus på handelsstrømme inden for produktionsværdikæder) synes der at være mulighed for yderligere at reducere hindringerne for ikkemarkedsmæssige tjenesteydelser⁶⁹, ejendomsmæglervirksomhed og detailhandel⁷⁰.

Derudover kunne der opnås mere økonomisk vækst, hvis medlemsstaterne gennemførte politikker til forbedring af produktiviteten i sektorer, som allerede er stærkt integreret. Sådanne reformer vil sandsynligvis føre til afledte produktivetsgevinster for partnersektorer, navnlig når den indbyrdes tilknytning mellem sektorerne er stærk. Som det fremgår af graf 2, er leje af maskiner og udstyr og andre

⁶⁹ Offentlig forvaltning, forsvar uddannelse og sundhedsvæsen.

⁷⁰ Denne analyse benytter integrationen uden for EU i disse tjenester som benchmark. Ved vurderingen af den samlede integration af tjenesteydelsesmarkederne i EU bør der dog tages hensyn til andre integrationskanaler, som ligger uden for dette kapitel, (navnlig levering af tjenester gennem etablering) for at supplere disse konklusioner.

Bilag

OVERSICHT OVER HÅNDHÆVELSEN AF LOVGIVNINGEN OM DET INDRE MARKED I NØGLESEKTORER - status pr. 25. oktober 2013

I meddelelsen om bedre forvaltning af det indre marked opfordres medlemsstaterne til:

- at forpligte sig til "nultolerance", når det drejer sig om gennemførelse af direktiver, dvs. overholde [1] et mål for gennemførelses- og [2] overensstemmelseefterslæb på 0 %

- at sikre hurtig overensstemmelse og dermed [3] nedbringe varigheden af traktatbrudsprocedurer til 18 måneder i gennemsnit

- at fremskynde processen med at efterkomme Domstolens domme, dvs. [4] opnå fuld overensstemmelse inden 12 måneder i gennemsnit

For yderligere oplysninger se onlineresultatavlen for det indre marked: <http://ec.europa.eu/single-market-scoreboard>. Næste opdatering er planlagt til slutningen af januar 2014.

		BE	BG	CZ	DK	DE	EE	HR	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU 25.10.13	EU 25.10.12 ¹
TJENESTEYDELSER (4 direktiver)	[1] Antal direktiver, som endnu ikke er fuldt gennemført	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
	[2] Antal verserende traktatbrudssager om manglende overholdelse	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	6	7
	[3] Gennemsnitlig varighed af verserende traktatbrudssager	4,9		32,6		28,4			12,8		20,0		28,1	8,8	44,6	8,8		50,2	12,8		52,0	8,8		8,8	56,7	84,2			0,2	29,4	34,7
	[4] Gennemsnitlig varighed siden Domstolens domme									60,1										22,8										41,4	29,4
FINANSIELLE TJENESTEYDELSER (2 direktiver)	[1] Antal direktiver, som endnu ikke er fuldt gennemført	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	[2] Antal verserende traktatbrudssager om manglende overholdelse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	[3] Gennemsnitlig varighed af verserende traktatbrudssager																														
	[4] Gennemsnitlig varighed siden Domstolens domme																														
TRANSPORTJENESTEYDELSER (7 direktiver)	[1] Antal direktiver, som endnu ikke er fuldt gennemført	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	[2] Antal verserende traktatbrudssager om manglende overholdelse	1	1	1	0	0	0	0	0	1	2	3	1	0	2	1	0	1	0	0	0	2	1	0	2	0	0	0	1	20	22
	[3] Gennemsnitlig varighed af verserende traktatbrudssager	14,0				11,1	15,2			4,8	9,1	16,9	6,0		36,0	40,0					4,1	9,0		8,3	11,1			24,8	15,4	12,4	
	[4] Gennemsnitlig varighed siden Domstolens domme			3,5					11,6	7,8	6,2	0,7					7,8					4,8	12,0		3,5				6,4	0,0	
DET DIGITALE INDRE MARKED (1 direktiv)	[1] Antal direktiver, som endnu ikke er fuldt gennemført	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	[2] Antal verserende traktatbrudssager om manglende overholdelse	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	[3] Gennemsnitlig varighed af verserende traktatbrudssager								12,8			75,9																	44,3	32,3	
	[4] Gennemsnitlig varighed siden Domstolens domme																														
ENERGIJENESTEYDELSER (4 direktiver)	[1] Antal direktiver, som endnu ikke er fuldt gennemført	1	1	1	1	1	3	0	2	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	2*	1	3	3	0	3*	1	1	3	3
	[2] Antal verserende traktatbrudssager om manglende overholdelse	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	5	2
	[3] Gennemsnitlig varighed af verserende traktatbrudssager	13,1	10,1	10,1	0,9	13,1	20,9		12,9	13,1	13,1	15,0	13,1	13,1	13,1	17,7	13,1	13,1	13,1	9,6	13,1	22,2	13,1	18,5	20,7	13,1	20,9	0,9	9,6	15,0	7,3
	[4] Gennemsnitlig varighed siden Domstolens domme																														
SAMLEDE RESULTATER PR. 25.10.2013																															
SAMLEDE RESULTATER PR. 25.10.2012								ikke oplyst																							
Forklaring																															
Gennemførelsesefterslæb	0%																											> 0 %			
Overholdelseefterslæb	0%																											> 0 %			
Varigheden af verserende sager	≤ 18 måneder																											> 18 måneder			
Varighed siden Domstolens dom	≤ 12 måneder																											> 12 måneder			
Ikke oplyst																															
Resultater	Alle mål nået																									> 3 mål ikke nået	1-3 mål ikke nået				

- Gennemførelsesefterslæbet er et udtryk for det antal direktiver, der endnu ikke er blevet fuldt gennemført, ud af det samlede antal direktiver, der skulle have været gennemført. Et direktiv beskrives som et gennemført direktiv, hvis i) medlemsstaten har meddelt, at det er blevet fuldt gennemført, OG ii) hvis det fremgår af Kommissionens foreløbige gennemgang af de foranstaltninger, som medlemsstaten har meddelt (og eventuelle andre relevante oplysninger fra medlemsstaten), at direktivet kan betragtes som fuldt gennemført, ELLER hvis Kommissionen endnu ikke har afsluttet sin foreløbige gennemgang.

- Overholdelseefterslæbet måler antallet af direktiver, med hensyn til hvilke der er indledt traktatbrudsprocedurer for manglende overholdelse.

- Varigheden af verserende sager beregnes fra den dato, hvor Kommissionen sender en åbningsskrivelse om afslutningen af den indledende fase.

* Kommissionerne er i færd med at vurdere den lovgivning, der for nylig er blevet meddelt vedrørende henholdsvis et (PL) og to direktiver (FI).

¹ Der er foretaget en ny beregning af disse tal for at tage hensyn til den forskellige metodologi, der blev anvendt i 2013, og de er derfor ikke identiske med dem, der blev offentliggjort i 2012. For øjeblikket omfatter den gennemsnitlige varighed af verserende traktatbrudssager ikke sager, der verserer ved Domstolen; endvidere beregnes den gennemsnitlige varighed kun på grundlag af positive værdier og ikke som et gennemsnit for alle medlemsstater.